

Dinsdagconferentie 7 november 2017 thema: Welcome the Stranger vandaag: 'De vreemdeling in jezelf'

Met het gedicht *De grens verkennen* van Guillaume van der Graft starten we de conferentie. Tjeu van Knippenberg begeleidt ons vanmiddag en zegt: 'Ik vind mijn vorm door grenzen' dat is vandaag het thema, Het thema is actueel, maar het is ook een heel oud thema. In vier stappen gaan we op zoek naar de vreemdeling in onszelf.

1. Wat is een vreemdeling? Vreemd = vreemdsoortig, zeldzaam, zonderling, abnormaal, afwijkend, gek, ongewoon, wij schuiven het vreemde liever weg, wat de boer niet kent dat..... niet gek dat de vreemdeling angst oproept, je kunt beter bij hem uit de buurt blijven. Een korte tekst van paus Franciscus zegt: '*Verwelkom, bescherm, ondersteun en integreer vreemdelingen die als vluchtelingen naar hier komen*'. Deze houding en dit gedrag stemmen overeen met het doel dat Franciscus in zijn encycliek *Laudato Si'* heeft geformuleerd: *een integraal en duurzaam huis bouwen voor iedereen*. Vraag hoe kan dat gebeuren?

Reacties (R) Het lijkt een visioen, een naïef en onhaalbaar ideaal. Grote idealen, bewaar ons ervoor woelingen en grote bedoelingen lukken vaak niet. Het gaat om de houding die je hebt: ben je bereid je hart te openen? Kun je een thuis bieden?

2. Ook in de Bijbel is dat een moeilijkheid. Er is sprake van heilsparticularisme (het heil is enkel voor Israël) en heilsuniversalisme (het heil is voor alle stervelingen). Van dat laatste horen we bijvoorbeeld in Leviticus (19:33-34). Daar opent zich de weg naar heil voor iedereen op grond van de erkenning '*Iemand die als vreemdeling in jullie land verblijft, mag je niet onderdrukken. Behandel vreemdelingen die bij jullie wonen als Israëlieten*'. Heb hen lief als jezelf, want jullie zijn zelf vreemdelingen geweest in Egypte'. Exodus is een roep om tot onszelf te komen. Van slavernij naar vrijheid, van onbewustheid naar bewustzijn, van zelfzucht naar liefde, van heersen naar dienen. *When Israel was in Egyptland: let my people go*. Op dit parcours ontstaat iets dat tot het wezen van de Bijbelse gelovige gaat behoren: het leven bekijken als een route die nooit eindigt: mensen zijn altijd migranten. Kijk als volk en als individu maar terug op je eigen geschiedenis. Ga terug naar je eigen innerlijk en zie hoe het is om vreemdeling te zijn en welkom te worden geheten in een gemeenschappelijk huis.

R. Je kunt tegen je eigen grens aanlopen, een obstakel op je weg betekent dat je erover moet praten, dan voel je bevrijding. Ik vind mijn vorm waar ik mijn grenzen voelde. Tjeu: een vreemde kan je tot jezelf brengen. Hij grenst je af en verbindt je ook. R. echt zien dat die ander anders is dan kom je tot een andere ervaring. Je eigen benauwde kijk op zaken daar moet ik aan werken. Tjeu: het tweede woord zegt: maak je geen beeld voor jezelf van de ander, dat verhindert je om de werkelijkheid te zien. R. echte aandacht voor de ander ook al begrijp je zijn taal niet is moeilijk. Tjeu: Het hoogtepunt en de samenvatting daarvan vinden we in Mattheus 25: 'Ik was een vreemdeling en jullie hebben me ontvangen'. R. Een ongemakkelijke situatie: aan de koffie en voor het eerst werd het een echte ontmoeting.

3. Vincent: Een korte herinnering aan de houding en het werk van Vincent de Paul tegenover vreemdelingen in zijn tijd. Vincent woonde in Parijs. Deze stad was de trekpleister voor vluchtelingen ten gevolge van oorlogen. Ze kwamen vooral uit Lotharingen, maar ook uit de rest van het land. Het was een migratie die om uiterste zorg vroeg. Vincent organiseerde die zorg, maar steeds vanuit het principe dat niet helpen beter is dan slecht helpen.

R. twee manieren om aanwezig te zijn waar passie een rol speelt. je kunt een bezielde verband krijgen als je je eigen verband verlaat; het kan je overkomen. Het vraagt een open houding. Tjeu: een bezielde verband, de ziel is datgene wat een mens ten diepste eigen is en tevens aan allen gemeenschappelijk. De ziel is afscheiding en verbinding. R. het gaat om vertrouwen daarop, het is heel kostbaar. Op die echtheid kun je heel lang teren. Het is een cadeau. In de ontmoeting met de ander leer je jezelf kennen.

4. Spanning tussen jezelf blijven en ruimte geven aan de ander. Omgaan met vreemdelingen is niet gemakkelijk. Kijk naar het politieke onderhandelen over quota. Het vreemde en de vreemdeling roepen twee tegengestelde gevoelens in ons op: een gevoel van op afstand blijven en een gevoel van aangetrokken worden. Dat is bij ons zo en was zo in oude tijden. Het is herkenbaar in het Griekse woord Xenos. De betekenis ervan drukt de dubbelheid uit waar wij het nu over hebben. Xenos betekent vreemdeling én gast.

R. Een kind loopt voor je uit en gaat de wijde wereld in het kijkt niet om, het wordt een individu. Thee drinken met je eigen angsten zegt Boeddha. Bewust worden van je onbewustheid. Als je je angst onderkent, kun je hem onder ogen zien.